

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

**Esas Sayısı : 2011/19**  
**Karar Sayısı : 2012/21**  
**Karar Günü : 16.2.2012**  
**R.G. Tarih-Sayı : 19.05.2012-28297**

### **İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN:** Trabzon İdare Mahkemesi

**İTİRAZIN KONUSU:** 22.6.1965 günlü, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a 27.4.2005 günlü, 5338 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Geçici Madde 11'in '*Bu kişilerden asaleti tasdik edilenlerin vekil imam-hatiplikte geçen hizmet süreleri, kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilir.*' biçimindeki son cümlesinin Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

### **I- OLAY**

İmam-hatip olarak görev yapmakta olan davacının, vekil imam-hatiplik görevinde geçen hizmet sürelerinin kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi istemiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

### **III- YASA METİNLERİ**

#### **A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı**

22.6.1965 günlü, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un itiraz konusu cümleyi de içeren Geçici 11. maddesi şöyledir:

*'İmam-hatip kadrolarına vekaleten atananlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görevli olanlar veya askerlik hizmeti nedeniyle söz konusu görevden ayrılmış olanlar Devlet Personel Başkanlığınca açılan kamu personeli seçme sınavlarının herhangi birinden, Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek yeterli puanı almış olmaları koşuluyla aynı göreve aday imam-hatip olarak atanmış sayılırlar. Bu kişilerden asaleti tasdik edilenlerin vekil imam-hatiplikte geçen hizmet süreleri, kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilir.'*

#### **B- Dayanılan Anayasa Kuralı**

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Anayasa'nın 10. maddesine dayanmıştır.

### **IV- İLK İNCELEME**

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN,

Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 24.2.2011 günü yapılan ilk inceleme toplantısında,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

## **V- ESASIN İNCELENMESİ**

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, kuralın yürürlüğe girdiği tarihten önce vekil imam-hatip olarak görev yapmış ve daha sonra memur olarak atanmış kişilerin, vekillikte geçen hizmet sürelerinin kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilmemesinin Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

633 sayılı Kanun'un geçici 11. maddesinin ilk cümlesinde, kuralın yürürlüğe girdiği tarihte vekil imam-hatiplik görevinde bulunanların veya bu görevlerinden askerlik hizmeti nedeniyle ayrılmış olanların, Devlet Personel Başkanlığı'nca açılan kamu personeli seçme sınavlarının herhangi birinden, Diyanet İşleri Başkanlığı'nca belirlenecek yeterli puanı almaları hâlinde, aynı göreve aday imam-hatip olarak atanacakları hükme bağlanmıştır. Anılan maddenin itiraz konusu kuralı oluşturan son cümlesinde ise bu kişilerin vekil imam-hatiplik görevinde geçen hizmet sürelerinin kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi öngörülmektedir. Buna göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği 3.5.2005 tarihinde vekil imam-hatiplik görevinde bulunanlardan veya bu görevlerinden askerlik hizmeti nedeniyle ayrılmış olanlardan kuralda öngörülen şartları taşıyarak aday imam-hatip olarak atananların, vekil imam-hatiplikte geçen hizmet sürelerinin kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilmesi gerekecektir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

İtiraz konusu kural, kapsamına aldığı imam-hatiplere, vekil imam-hatiplikte geçen hizmet sürelerinin kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilmesi hakkı tanıyan geçici bir

düzenlemedir. Uygulamanın başlangıcı ise kanunun yürürlüğe girdiği tarih esas alınarak belirlenmiştir. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aynı durumda bulunan kişilerin tamamına bu hak öngörüldüğüne ve bu kişiler arasında her hangi bir ayırım yapılmadığına göre itiraz konusu kural eşitlik ilkesine aykırı değildir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ve Celal Mümtaz AKINCI bu görüşe katılmamışlardır.

## **VI- SONUÇ**

22.6.1965 günlü, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'a, 27.4.2005 günlü, 5338 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Geçici Madde 11'in 'Bu kişilerden asaleti tasdik edilenlerin vekil imam-hatiplikte geçen hizmet süreleri, kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilir.' biçimindeki son cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 16.2.2012 gününde karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Üye

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Mehmet ERTEN

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Üye

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Zehra Ayla PERKTAŞ

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

### **KARŞI OY GEREKÇESİ**

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a, 27.4.2005 günlü 5338 sayılı Kanunla eklenen Geçici 11. maddenin son tümcesi ile bu maddenin yürürlüğe girdiği 3.5.2005 gününde vekil imam hatip olarak görevde bulunmak veya bu görevden askerlik hizmeti nedeniyle ayrılmış olmak koşuluyla maddede belirtilen seçme sınavlarının herhangi birinden yeterli puanı alarak aday imam-hatip olarak atanmış olanlardan asaleti tasdik edilenlerin vekil imam-hatiplikte geçen hizmet sürelerinin, kazanılmış hak aylıklarında değerlendirileceği öngörülmüştür. Buna göre, Geçici 11. maddenin yürürlüğe girdiği 3.5.2005 gününde vekil imam-hatip kadrosunda olmayan kişilerin, vekillikte geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylıklarında dikkate alınmayacaktır. Başka bir anlatımla belirtilen tarihten bir gün önce vekil imam-hatiplik görevi sona erenlerin veya bir gün sonra vekil imam-hatip olarak göreve başlayanların, bu görevlerine asıl olarak atanmaları halinde vekillikte geçirdikleri hizmet süreleri kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilemeyecektir.

Anayasa'nın 5. maddesinde, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan, siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın

maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Anayasa'nın 'çalışma hakkı ve ödevi'nin düzenlendiği 49. maddesinde de devlete çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiştir. Anayasa ile her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu güçlendirerek sürdürme görevi verilen hukuk devletinin, sosyal alanda Anayasa'nın öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmesi, çalışma hayatında barışı sağlayabilmesi, aynı hukuksal konumda bulunan çalışanlar için eşitliğe dayanan adil ve hakkaniyete uygun kurallar getirmesi ile mümkün olabilir. Anayasa'nın 10. maddesinde, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı hükme bağlanmasına karşın, yasa koyucu tarafından belirli bir tarih esas alınıp, sadece bu tarihte görevde bulunanlara imtiyaz tanınarak ayrıcalıklı bir sınıf yaratılması, eşitlik ilkesi ve onu temel alan hukuk devleti bağlamında kabul edilemez bir durumdur.

Öte yandan, statü hukukunun geçerli olduğu memurlar ve kamu görevlileriyle ilgili alanlarda yasa koyucu, kazanılmış hakları ve hukuk güvenliğini ihlâl etmemek koşuluyla her zaman yeni düzenlemeler yaparak farklı statüler oluşturabilir. Bu statülerin herkes için eşit ve aynı derecede bağlayıcı olduğunda duraksamaya yer yoktur. Ancak, yasa koyucunun, aynı konumda bulunan kamu görevlilerinden bazıları için ayrıcalık getirerek hak kaybını önlemek veya eşitliği sağlamak gibi haklı bir nedene de dayanmaksızın belirli bir tarihi esas alarak yaptığı özel düzenlemenin statü hukukunun gerekleri ile açıklanması olanaklı değildir. Ayrıca, hukuk devletinde, somut verilere dayanmaksızın, kamu yararı gibi soyut kavramlarla kişilerin özlük hakları bakımından adaletsiz ve çalışma barışını bozan kurallar getirilerek bunlara, yargısal denetim yoluyla meşruiyet kazandırılması, kişi karşısında güçlü konumda bulunan devleti, keyfi düzenlemeler yapmaya özendirebilir. Hukukun üstünlüğünün kabul edildiği bir düzende, yasa koyucunun takdir yetkisi de hukukun genel ilkelerine ve Anayasa'ya uygun olarak kullanılması gereken ve bu yönüyle de denetim dışında tutulamayacak bir yetkidir. İtiraz konusu kural yönünden, bu yetkinin eşitliğe, hakkaniyete ve adalete uygun olarak kullanılmadığı açıktır.

Belirtilen nedenlerle Kural'ın Anayasa'nın 2., 5. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ve iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

### **KARŞIOY YAZISI**

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'a 5338 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle eklenen Geçici 11. madde, imam-hatip kadrolarına vekaleten atananlardan, maddenin yürürlüğe girdiği tarihte görevli olanlar veya askerlik hizmeti nedeniyle söz konusu görevden ayrılmış olanların kamu personeli seçme sınavlarından

herhangi birinden Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek yeterli puanı almış olmaları koşuluyla aynı göreve aday imam-hatip olarak atanmış sayılacaklarını; bu kişilerden asaleti tasdik edilenlerin vekil imam-hatiplikte geçen hizmet sürelerinin kazanılmış hak aylıklarında değerlendirileceğini öngörmektedir.

Buna göre, kuralın yürürlüğe girdiği tarihten önce vekil imam-hatip olarak görev yapmış ve daha sonra memur olarak atanmış kişilerin vekillikte geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilmemektedir.

İtiraz konusu kural, kapsamına aldığı imam-hatiplerin vekillikte geçen sürelerinin kazanılmış hak aylıklarında değerlendirilmesini sağlarken, başka imam-hatiplerin vekillikte geçen sürelerini benzer bir değerlendirmeye tabi tutmamıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesinin hukuksal durumları aynı olanlar arasında eşitlik şeklinde anlaşılması, yasa koyucunun keyfi olarak belirlediği bir statüyü belli kişiler için uygulama konusunda mutlak takdir hakkı olduğu ve bu nedenle bu gruptaki kişilerle bu gruba girmeyen kişiler farklı hukuki durumda bulunduklarından, bunlar arasında farklı uygulamalar yapılmasına eşitlik ilkesinin engel oluşturmayacağı şeklinde anlaşılması mümkün değildir. Vekil imam-hatip olarak belli sürelerle hizmet etmiş ve daha sonra memur olarak atanıp asaleti onaylanmış kişiler arasında hukuki statü farkı yoktur. Farklılığı yaratan, yasa koyucunun belli bir tarih öngörmüş olmasıdır. Vekil imam-hatiplik yapanlardan belli bir tarihte memuriyete girenlerine farklı muamele yapılması eşitsizlik yaratır. Aksi bir anayasal yorum, yasa koyucuya birbirine benzer durumdaki pek çok kişiler arasında farklı uygulamalar yapma hak ve yetkisini tanımak demek olur ki, bu durumda büyük eşitsizlikler yapılmasının ve belli kişilerin kayırılmasının yolu açılır.

Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olan kuralın iptali gerekir.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT